

สวนพฤกษศาสตร์ 5-योग

ตำรายา

ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Scaphium affine</i> (Mast.) Pierre
ชื่อวงศ์	MALVACEAE
ชื่ออื่น ๆ	หมากจอง (อุบลราชธานี); บักจอง, หมากจอง (ภาคอีสาน); ท้ายเถา (ภาคใต้)
ชื่อสามัญ	Malva Nut.
ลักษณะทั่วไป	ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ สูง 30-40 ม. ใบเดี่ยว ออกเรียงแบบสลับ รูปไข่แกมรูปใบหอก หรือรูปคล้ายรูปไข่แกมรูปขอบขนาน ปลายใบเรียวแหลม โคนใบมนหรือเว้าเล็กน้อย เป็นรูปหัวใจ และใบมีรูปร่างเป็นแฉกเว้าลึกประมาณ 2-5 แฉก ขอบใบเรียบ ขนาดกว้างประมาณ 5-20 ซม. และยาวประมาณ 10-30 ซม. เนื้อใบแข็ง ผิวเรียบเป็นมัน ส่วนก้านใบยาวประมาณ 3-15 ซม. ดอกช่อ บริเวณปลายกิ่งและง่ามใบ ดอกแยกเพศ กลีบดอกเป็นแฉกคล้ายรูปดาว ยาวประมาณ 7-10 มม. กลีบดอกปลายแหลม เป็นสีเขียวอ่อน ส่วนกลีบเลี้ยงมีลักษณะเป็นรูปร่างคล้ายทรงบอก มีขนปกสีแดงปกคลุม ดอกมีเกสรเพศผู้ประมาณ 10-15 ก้าน และเกสรเพศเมียอีก 1 ก้าน ผลจะออกตามปลายกิ่ง ประมาณ 1-5 ผล รูปร่างคล้ายเรือหรือรูปกระสวย เมื่อแก่จะแตกออก ผลมีขนาดกว้างประมาณ 5-6 ซม. และยาวประมาณ 18-24 ซม. ภายในผลมีเมล็ดลักษณะกลมรีเล็กลักษณะคล้ายกับลูกสมอ ผลแก่เป็นสีน้ำตาล ผิวเหี่ยวย่นแห้ง และขรุขระ มีถิ่นกำเนิดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งกระจายตัวอยู่ทั่วไป พบตามป่าที่มีความชื้นสูง เช่น ป่าดงดิบ ป่าดิบเขา ป่าดิบชื้นที่มีแสงแดดส่องถึงพื้นและมีฝนตกชุก ออกดอกในช่วงเดือน ธ.ค.-ม.ค.
นิเวศวิทยา	

สวนพฤกษศาสตร์ ระยอง

ประโยชน์

เปลือกหุ้มเมล็ดนำไปแช่น้ำจะพองเป็นวุ้นใช้ รับประทานเป็นขนมหวานกับน้ำแข็งใส หรือใช้แทนรังนก ด้านสมุนไพร เปลือกหุ้มเมล็ด ที่พองตัวเป็นวุ้น มีรสเย็น ประงกับ น้ำตาลทรายแดง หรือชะเอมเทศ รับประทานแก้ร้อนในกระหายน้ำ ทำให้ใจคอชุ่มชื่น แก้ไอ แก้เจ็บคอ ขับเสมหะ หรือนำวุ้นใส พอกตาแก้ตาอักเสบวมแดง